

KORRALDUS

04.07.2025 nr DM-126485-26

Huntauugu VIII liivakarjääri keskkonnaloa nr KL-521451 andmine

1. OTSUS

Arvestades alljärgnevat, võttes aluseks maapõueseaduse § 48, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41 lõike 1 punkti 4, haldusmenetluse seaduse § 61 lõike 1 ning tuginedes Kuusalu Vallavalitsuse 20.06.2024 korraldusele nr 168 ja EMG Karjäärid OÜ 04.12.2023 taotlusele nr T-KL/1021356-2, otsustab Keskkonnaamet:

1.1. anda EMG Karjäärid Osaühingule (registrikood 14273374) Huntauugu maardlas Huntauugu VIII liivakarjääri mäeeraldisel maavara kaevandamiseks keskkonnaloa nr KL-521451 kehtivusajaga 15 aastat;

1.2. seada antavale keskkonnaloale järgmised kõrvaltingimused:

1.2.1. Vaidluste vältimiseks tuleb Külmaallika küla Nõmme, Uuenõmme ja Sõrenõmme katastriüksuste kaevudes seirata veetasemeid enne kaevandamise algust ja selle perioodil. Seirega tuleb alustada koheselt pärast loa väljastamist. Seire sagedus kaevandamisloa väljastamisest kuni veealuse varu väljamiseni üks kord kvartalis ning pärast veealuse varu väljamisega alustamist üks kord kuus. Seire lõppeb ala korrastamisega. Seiret on võimalik läbi viia ka kasutades veetaseme andurit. Seireandmed esitada Keskkonnaametile;

1.2.2. Juhul kui Huntauugu VIII mäeeraldisel kaevandamisest tingituna alaneb veetase Külmaallika küla puurkaevudes sellisel määral, et vajalik on veetõsteseadmete ümberseadistamine või pumba asendamine, lasub see ülesanne kaevandajal;

1.2.3. Mürast tingitud häiringu vähendamiseks tuleb rajada mäeeraldisel lääne- ja loodeossa minimaalselt 3 m kõrgused müratõkkevallid;

1.2.4. Vältimaks metsalinnustiku häirimist tuleb raie planeerimisel arvestada kevadsuvisel raierahuperioodiga (enamikel aastatel 01.02 kuni 31.07);

1.2.5. Võimaliku müra mõju leevendamiseks kassikakule ja metsisele ei ole lubatud mürarikaste tööde (nii kaevandamise kui ka ettevalmistavate tööde (raadamine, väljaveoteede rajamine) tegemine) perioodil 01.02-31.05;

1.2.6. Täiendavad vibratsioonimõõtmised tuleb teha juhul kui kaevandamisega jõutakse Sõrenõmme katastriüksusel asuvast elamust 300 m kaugusele või kaebuste põhisel;

1.2.7. Ettevaatusprintsipi järgides ei tohi kivisisaliku talvitumise häirimise vältimiseks alustada uue tööala kaevandamisel mäetöödega alates 15.10 kuni lindude pesitsusaja alguseni (mis tulenevalt kassikaku ja metsise elupaigast on 01.02);

1.2.8. Ala korrastamisprojekt koostada kaevandamise algupoolel ning tehniliste takistuste

puudumisel ette näha ala korrastamine etapiviisiliselt. Tehniliste takistuste puudumisel tuleb rakendada järkjärgulist ala korrastamist;

1.2.9. Korrastamisprojekti koostamisse tuleb kaasata kivisisaliku ekspert ja ökoloog, saavutamaks tulemus, mis rahuldab erinevaid liike, arvestab piirkonna elustikuga ning looks lisandväärtust rohevõrgustikule;

1.2.10. Kaevevälja tehnilise korrastamise töödega tuleb alustada kaevandamise ajal;

1.2.11. Korrastamisprojekti koostamisse tuleb kaasata kivisisaliku ekspert. Karjääri korrastamisega on otstarbekas ala kujundada mitmekesise ökosüsteemiga koos erinevate elupaikadega (sh kivisisalik) ja mitmekesise maastikuga, et see oleks sobilik erinevatele liikidele;

1.2.12. Enne Huntaugu VIII liivakarjääris kaevandamistegevuse alustamist tuleb alustada mõne Huntaugu piirkonda jääva kaevandamisala korrastamisega;

1.2.13. Riigitee 11105 Kiiu-Soodla kaitsevööndi kasutamiseks rajatakse maavara väljaveotee Huntaugu VIII liivakarjäärist vastavalt EhS § 70 lg 3 Sideehitise ja selle kaitsevööndis tegutsemiseks tuleb arvestada sideehitise haldaja poolt seatud tingimustega. Enne mäeeraldise teenindusmaale gaasitorustikuga ristuva tee projekteerimisega alustamist tuleb küsida AS-lt Gaasivõrk täiendavad tehnilised tingimused gaasitorustiku täiendavaks kaitsmiseks;

1.2.14. Enne gaasitorustiku täiendavat kaitsmist ei tohi gaasitorustiku kaitsevööndis sõita rasketehnikaga.

1.3. Avalikustada Huntaugu VIII liivakarjääri keskkonnanaloa nr KL-521451 andmine ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Käesolev korraldus on keskkonnanaloa nr KL-521451 lahutamatu osa. Keskkonnaluba nr KL-521451 on kättesaadav keskkonnaotsuste infosüsteemis <https://kotkas.envir.ee/>.

2. ASJAOLUD

2.1. Keskkonnanaloa taotluse läbivaatamine

EMG Karjäärid Osaühing (registrikood 14273374, aadress Vana-Narva mnt 11b, Kiiu alevik, Kuusalu vald, Harju maakond; edaspidi ka *ettevõte*) esitas 02.10.2008 Keskkonnaametile taotluse Huntaugu VIII liivakarjääri keskkonnanaloa saamiseks (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 02.10.2008 numbriga 30-9.3/2008/44033, uuendatud taotlus registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis, edaspidi KOTKAS-s 04.12.2023 menetluse nr M-126485 juurde).

Taotletav Huntaugu VIII liivakarjäär asub Harju maakonnas Kuusalu vallas Külmallika külas riigile kuuluval maaüksusel (katastritunnus 35201:003:0220, registriosa nr 12854050), mille riigivara valitseja on Kliimaministeerium ning volitatud asutus Riigimetsa Majandamise Keskus.

Taotletava mäeeraldise pindala on 33,53 ha ja mäeeraldise teenindusmaa pindala on 40,92 ha. Taotletav mäeeraldis hõlmab Huntaugu liivamaardla (maavarade registri registrikaart nr 0293)

ehitusliiva aktiivse tarbevaru 8 plokki ja täiteliiva aktiivse tarbevaru 10 plokki osaliselt.

Taotletav varu kogus seisuga 01.10.2023 on järgmine:

Ehitusliiv (8 plokk) 2656 tuh m³, millest kaevandatav on 2440 tuh m³

Täiteliiv (8 plokk) 988 tuh m³, millest kaevandatav on 845 tuh m³.

Maavara kasutamise otstarbeks on teede- ja üldehitus. Luba taotletakse 15 aastaks keskmise tootmismahuga 219 tuh m³. Kaevandatud ala korrastakse tehiseveekoguks ja metsamaaks.

Keskkonnaamet kontrollis taotleja esitatud taotlusmaterjalide vastavust maapõueseaduses (*MaaPS*), keskkonnaseadustiku üldosa seaduses (*KeÜS*), keskkonnamõju hindamise ja keskkonnamõjuhindamissüsteemi seaduses (*KeHJS*), määruses nr 56 sätestatud nõuetele ning pidas andmeid piisavaks taotluse menetlemiseks.

Riigilõiv 3500 krooni on tasutud 02.10.2008 riigilõivuseaduse [\[1\]](#) § 136² lõike 1 punkti 4 kohaselt.

Keskkonnaloa taotlust on kontrollinud maavarade registri vastutav töötaja (Maa-ameti 28.11.2023 kiri nr 9-3/23/16975-2).

Taotletava mäeeraldise teenindusmaa lääneosa kattub maaparandussüsteemiga Völlaskatku (maaparandussüsteemide registri kood/ehitise kood 4108350010220/001), taotletaval mäeeraldisel kattumist maaparandussüsteemiga ei ole.

Taotletava mäeeraldise teenindusmaa idaosa läbib AS-i Gaasivõrk C kategooria gaasitorustik (VID kood A000028035) ja selle kaitsevöönd (kaitsevööndi laius 2 m teljest), taotletaval mäeeraldisel kattumist kaitsevöönditega ei ole. AS Gaasivõrk on edastanud (kooskõlastus on lisatud loa taotlusele) gaasipaigaldise kaitsmiseks järgmised tingimused:

1. enne mäeeraldise teenindusmaale gaasitorustikuga ristuva tee projekteerimisega alustamist tuleb küsida AS-lt Gaasivõrk täiendavad tehnilised tingimused gaasitorustiku täiendavaks kaitsmiseks;
2. enne gaasitorustiku täiendavat kaitsmist ei tohi gaasitorustiku kaitsevööndis sõita rasketehnikaga.

Eelpool nimetatud tingimused lisatakse loa kõrvaltingimusteks.

Mäeeraldise teenindusmaa idaosas on kattumine Telia Eesti AS sideehitise (VID kood 35341108) ja selle kaitsevööndiga. Sideehitise kaitsevööndis ei toimu kaevandamist. Üle sideehitise on planeeritud ehitada väljaveotee, mille ehitamiseks koostatakse eraldi ehitusprojekt. Taotlusele on lisatud Telia Eesti AS poolt ehitusprojekti jaoks koostatud

tehnilised tingimused.

Keskkonnaamet lisab loale järgmise kõrvaltingimuse: Sideehitise ja selle kaitsevööndis tegutsemiseks tuleb arvestada sideehitise haldaja poolt seatud tingimustega.

Taotletava mäeeraldise teenindusmaa idapiir jääb riigitee nr 11105 Kiiu-Soodla äärmise sõiduraja välimisest servast ~ 8 m kaugusele. Taotlusele on lisatud Transpordiameti kooskõlastus (Transpordiameti 03.11.2023 nr 7.1-7/23/23009-2), mille kohaselt nõustatakse taotlusega tingimusel, et riigitee 11105 Kiiu-Soodla kaitsevööndi kasutamiseks rajatakse maavara väljaveotee Huntaugu VIII liivakarjäärist vastavalt EhS § 70 lg 3. Tingimus lisatakse loa kõrvaltingimuseks.

2.2. Keskkonnaloa taotluse ning otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

Keskkonnaloa taotlus on 08.10.2008 avalikustatud ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Keskkonnaamet teavitas 03.11.2008 kirjaga nr 30-11-3/44033-3 asjasse puutuvaid juriidilisi ja füüsilisi isikuid keskkonnamõju hindamise (KMH) algatamisest maavara kaevandamisloa taotlusele.

KeÜS § 47 lõige 6 sätestab, et kui sama paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluse menetlusse võtmise teates ei avaldatud keskkonnaloa taotluse ja selle kohta antava haldusakti eelnõu väljapaneku aega ja kohta või seisukoha ning küsimuste esitamise tähtaega ja adressaati, avaldatakse nende andmetega teade vastavalt käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 2¹ sätestatud nõuetele viivitamata pärast haldusakti eelnõu valmimist.

Keskkonnaamet avalikustas 12.02.2025 Huntaugu VIII liivakarjääri keskkonnaloa ja otsuse eelnõu ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja 12.02.2025 Kuusalu valla ajalehes Sõnumitooja. Samuti edastati teavitus eelnõude valmimise kohta menetlusosalistele.

HMS § 49 lõige 4 sätestab, et kui eelnõud või taotlust muudetakse pärast väljapanekut isiku kahjuks, kelle õigusi eelnõu või taotlus puudutab, teavitab haldusorgan teda sellest ning annab talle võimaluse tutvuda eelnõu või taotlusega ja esitada selle kohta ettepanekuid ja vastuväiteid. Muudatuste väheolulisust arvestades ei pidanud Keskkonnaamet vajalikuks eelnõude teistkordset avalikustamist kohalikus ajalehes.

Keskkonnaamet avalikustas Huntaugu VIII liivakarjääri keskkonnaloa ja otsuse täiendatud eelnõud ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded 22.05.2025 ning samuti edastati teavitus eelnõude valmimise kohta menetlusosalistele.

2.3. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

KeHJS § 3 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju. KeHJS § 11 lõigete 3 ja 4 kohaselt on KMH kohustuslik KeHJS § 6 lõike 1 tegevuste korral. Vastavalt KeHJS § 6 lg 1 punktile 28 loetakse olulise keskkonnamõjuga tegevuseks pealmaakaevandamine suuremal kui

25 hektari suurusel alal. Vastavalt KeHJS § 11 lg 3 tuleb olulise keskkonnamõjuga tegevuse korral algatada kavandatava tegevuse keskkonnamõju hindamine selle vajadust põhjendamata.

Keskkonnaamet algatas KMH Huntaugu VIII liivakarjääris maavara kaevandamisloa taotlusele 23.10.2008 kirjaga nr 30-11-3/44033-2.

KMH programm kiideti heaks Keskkonnaameti 25.11.2021 kirjaga nr 6-3/21/15226-11. Huntaugu VIII liivakarjääri kaevandamise loa taotluse KMH aruanne kiideti heaks Keskkonnaameti 14.08.2023 kirjaga nr 6-3/23/3964-11. Kavandatava tegevuse keskkonnameetmed ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või leevendamiseks tuuakse välja keskkonnaloa kõrvaltingimustena (vt p 3.3.).

[1] Kohaldatud taotluse esitamise ajal kehtinud redaktsiooni (01.09.2008-15.11.2008)

3. KAALUTLUSED

3.1. Kaalutlused keskkonnaloa andmisel

Korralduse otsustava osa punktiga 1.1 antav keskkonnaluba nr KL-521451 annab EMG Karjäärid Osaühingule õiguse Huntaugu VIII liivakarjääri mäeeraldisel maavara kaevandamiseks.

3.2. Täiendavad kaalutlused keskkonnaloa andmisel

MaaPS § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele HMS avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi. MaaPS § 1 lõike 4 järgi kohaldatakse maavara kaevandamise keskkonnaloa andmise ja muutmise menetlusele KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS-i erisusi.

MaaPS § 49 lõike 1 kohaselt esitab taotleja kaevandamise keskkonnaloa saamiseks loa andjale taotluse.

MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamise keskkonnaloa Keskkonnaamet.

MaaPS § 49 lõike 6 kohaselt saadab keskkonnaloa andja kaevandamise keskkonnaloa taotluse arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse saamisest arvates. Koosõlas MaaPS § 49 lõikega 6 edastas Keskkonnaamet Huntaugu VIII liivakarjääri keskkonnaloa taotluse 13.03.2024 kirjaga nr DM-126485-4 kohaliku omavalitsuse üksusele (Kuusalu Vallavalitsus) arvamuse avaldamiseks, arvamuse andmise tähtajaga hiljemalt 13.05.2024.

Kuusalu Vallavalitsus (Kuusalu Vallavolikogu 25.03.2015 otsusest nr 9, mille kohaselt seadusega kohaliku omavalitsuse pädevusse antud küsimuste lahendamise otsustusõigus delegeeritakse Kuusalu Vallavalitsusele, Kuusalu Vallavolikogu keskkonna- ja ehituskomisjoni 3.04.2024 otsusest ja otsuse põhjendusest, Kuusalu Vallavolikogu eelarve- ja

majanduskomisjoni 10.06.2024 otsusest ja otsuse põhjendusest, maapõuseaduse § 49 ning esitatud kaevandamisloa taotlusest) nõustus 20.06.2024 korraldusega nr 168 (KOTKAS 21.06.2024 nr DM-126485-7) tingimuslikult keskkonnaloa andmisega.

EMG Karjäärid OÜ esitas Keskkonnaametile 25.06.2024 kirja (KOTKAS 25.06.2024 nr DM-126485-8), milles märkis, et nõustub kohaliku omavalistuse poolt seatud tingimustega.

MaaPS § 50 lõike 6 kohaselt tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava, kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjäätmeid, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmeoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses. MaaPS § 50 lõike 3 kohaselt peab taotluse seletuskiri sisaldama andmeid kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjäätmete kohta. Huntaugu VIII liivakarjääri keskkonnaloa taotluse seletuskirja kohaselt on Huntaugu VIII liivakarjääri korrastamiseks vajalik hinnanguliselt 11- 12 tuh m³ katendit. Ülejäänud katend, mida korrastamisel ei kasutata, võõrandatakse maapõuseaduses ettenähtud korras. Juhul kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjäätmeid siiski tekib, on kohustus ka kaevandamise jäätmekava esitada ning taotleda keskkonnaloale juurde jäätmete eriosa.

KeÜS § 42 lõike 1 punkti 5 kohaselt peab keskkonnaloa taotluses märkima kavandatava tegevuse eesmärgi ja põhjenduse.

Kavandatava tegevuse eesmärk on ehitusliiva kaevandamine Huntaugu maardla 8. ja 10. plokis Huntaugu VIII mäeeraldisel. Huntaugu VIII mäeeraldisel esinev ehitusliiv sobib ehitussegude valmistamiseks (praktikas kasutatavate näitajate alusel), asfaltbetooni ja osaliselt kruusateede katendite jaoks kruusasegude koostamiseks. Täiteliiva võib kasutada ehitustel täitematerjalina, teede mullete ehitamiseks ja osaliselt ka kruusateede katendite jaoks kruusasegude koostamiseks.

Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal on vajalik välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb hetkel kehtiva MaaPS §-s 55 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid.

MaaPS § 55 lõike 2 punktides 1-9 ja lõike 3 punktides 2-3 toodud asjaolusid Huntaugu VIII liivakarjääri mäeeraldise, mäeeraldise teenindusmaa või nende asukohaga seoses ei esine, seega ei ole nimetatud punkte keeldumise alusena asjakohane käsitleda.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 10 sätestab, et keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui kaevandamine on vastuolus riigi huviga. Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal selgitatakse välja, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb MaaPS § 55 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid. Luba antakse, kui keeldumiseks ei esine seaduses sätestatud kaalukat põhjust. Loa andmisest keeldumise alused selgitab välja loa andja. Riigi huvi on käsitletud Riigikogus 06.06.2017 vastu võetud strategiadokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“. Lisaks ei tuvastatud vastuolusid teiste valdkondade eriseadustega. KMH-s kui ka käesolevas korralduses on välja toodud erinevaid aspekte, millele on vaja tähelepanu pöörata arvestades sotsiaalse keskkonna, looduskeskkonna ja liigikaitse, julgeoleku ja kultuuri valdkonna eriseadustes väljendatud riigi huvi. Keskkonnaamet on hinnanud esitatud taotluse

materjale ja menetluse käigus kogutud andmeid ning leidnud, et teadaolevalt käesoleva loa andmisega ei minda vastuollu riiklike huvidega.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 11 sätestab, et keskkonnanaloa andmisest keeldutakse, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõus keskkonnanaloa andmisega. Kuusalu Vallavalitsus nõustus keskkonnanaloa andmisega tingimuslikult ning ettevõtte ei ole otsust vaidlustanud. Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 2 punkti 11 kohast keeldumise alust.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 12 sätestab, et keskkonnanaloa andmisest keeldutakse, kui taotletava keskkonnanaloa alusel tehtavad tööd võivad oluliselt ebasoodsalt mõjutada kaitstavat loodusobjekti ja seda ebasoodsat mõju ei saa muul viisil vältida kui loa andmisest keeldumisega. Keskkonnaministeeriumi 23.10.2008 kirjaga nr 30-11-3/44033-2 algatati Huntaugu VIII liivakarjääri kaevandamise loa taotluse keskkonnamõju hindamine. Aruanne kinnitati Keskkonnaameti 14.08.2023 kirjaga nr 6-3/23/3964-11.KMH aruande järelendus oli, et kavandatava tegevusega ei kaasne olulist mõju piirkonna kaitseväärtustele, karjääri korrastamisel on võimalik luua uusi elupaiku piirkonnas juba esinevatele kaitsealustele liikidele (sarvikpütt, laululuik, kivisisalik) ning luua lisandväärtust rohevõrgustikule.

Keskkonnaamet hindas 2025. aasta maikuus ümber metsise Völlaskatku elupaika tunnusega KLO9101732, millest tulenevalt muutis Keskkonnaamet kaitsealuste liikidega seotud kõrvaltingimusi. Metsise elupaiga muutmisel lähtuti järgnevast metsise liigieksperti antud informatsioonist:

Huntaugu VIII liivakarjääri kaevandamise loa taotluse keskkonnamõju hindamise aruandes (Maves 2023) lähtuti tollal (juuli 2023) kehtinud metsise elupaiga (Völlaskatku) piiridest EELIS-es, mis kattuvad Völlaskatku 2005. aastal moodustatud metsise püsielupaiga piiridega.

2023. aastal alustas Keskkonnaamet lähtuvalt kehtivast tegevuskavast metsise kaitseks (Keskkonnaministeerium 2015) toodud põhimõtetest (elupaiga piiritlemine kuni 3 km kauguseni mängu keskpaigast), mida on põhjalikult täpsustatud uuendatud tegevuskava eelnõus lähtudes erinevate metsise elupaigakasutuse uuringutest (Lõhmus 2017 [2], Lõhmus et al 2017 [3], Ojaste 2021 [4], Leivits 2021 [5], Lõhmus et al 2023 [6]). Üheks oluliseks täienduseks on elupaiga piiritlemisel arvestada ka mängu suurust ning Zonation tarkvara abil prioritseeritud elupaigasobivuse mudelit resolutsioonis 30x30 m. Lisaks arvestati piiritlemisel metsakorraldusandmete, kõlvikute piiridega, maaomandi ja ortofotodelt tuvastavate maastikumuutustega. Uued piiritletud elupaigad koostatakse RMK ja Erametsaliiduga. Maardlatega, millele ei olnud väljastatud piiritlemise ajaks kaevandusluba ei arvestatud. Uuendatud metsise elupaigad kanti EELIS-sse 2024. aasta juuli alguses (KLO9101732 Völlaskatku 09.07.2024).

Lähtudes Huntaugu VIII liivakarjääri kaevandamise loa menetlusest osutus vajalikuks analüüsida Völlaskatku uuendatud metsise elupaiga (KLO9101732) piiritlemise otstarvekust ja piiride tõhusust Völlaskatku metsise mänguasurkonna (2024. aastal – 2 kukke) potentsiaalse elupaigakasutuse seisukohalt.

Huntaugu VIII liivakarjäär jääb alale, mis asub 2024. aastal uuendatud elupaika läbivast Kiiu–Soodla maanteest läänes ning piirneb põhjapoolt olemasoleva liivakarjääriga, millele väljastati luba 2016. aastal. Hiljuti Eestis läbiviidud müra mõjude uuringust (Tilgar & Ojaste 2024 [7]) nähtub, et nii maanteede liikluse kui karjääride kaevandamisega kaasnevad mõjud põhjustavad metsise mängude aeglast hääbumist, mida kinnitavad ka metsisemängude riikliku seire andmed. Seetõttu on otstarbekas metsise elupaiga piiritlemisel arvestada ka olemasolevate infrastruktuuride (sh teed ja karjäärid) poolt vahetus läheduses paiknevas potentsiaalses häirimistundliku liigi (näiteks metsis) elupaiga piiritlemisel ka häiringutest (sh müra) põhjustatud elupaiga kvaliteedi langustega.

Metsisele kõige sobivamateks metsa kasvukohatüüpideks nii mängupaiga kui pesakondade üleskasvatamiseks on siirdesoo, raba ja sinika kasvukohatüübid. Võllaskatku elupaigas asuvad need püsielupaigas Rehatse soo piirkonnas ning idapool väljaspool piiritletud elupaika Rehatse kohaliku tähtsusega maastikukaitsealal (1,5 – 3 km elupaiga idapiirist), mis sobivad metsisele nii pesakondade üleskasvatamiseks kui ka aastaringseks elupaigaks. Elupaiga Kiiu–Soodla maanteest läände jääval elupaigaosal neid kasvukohatüüpe ei esine.

Lähtudes eeltoodust oli otstarbekas Võllaskatku (KLO9101732) elupaiga läänepiiri korrigeerida nii, et piir kulgeks mööda Kiiu–Soodla maantee idaserva.

Arvestades, et maardla asub alates 14.05.2025 väljaspool EELIS-sse kantud elupaika, ent jääb elupaiga 1 km puhveralale ning lisaks jääb metsise püsielupaika ka I. kaitsekategooria kaitsealuse liigi, kassikaku elupaik (pesamets) on vajalikud raadamise ja mürarohkete tegevuste mõjude leevendamiseks rakendada nendele tegevustele ajalisi piiranguid. Ajaliste piirangute korral arvestada järgmiste ajavahemikega:

Raadamine (ühtlasi lindude pesitsusrahu): 01.02 – 31.07

Mürarohked tegevused [8] kaevandamisel: 01.02 – 31.05

Tulenevalt ümber hindamisest asub Huntaugu VIII liivakarjäär alates 14.05.2025 väljaspool metsise Võllaskatku elupaika (tunnus: KLO9101732), ent asub nimetatud elupaiga 1 km puhveralal. Metsise püsielupaika jääb ka I. kaitsekategooria kaitsealuse liigi, kassikaku elupaik on, millest tulenevalt muutis Keskkonnaamet kaitsealuste liikidega seotud kõrvaltingimusi.

Tulenevalt eelnevast ei esine MaaPS § 55 lõike 2 punkti 12 kohast keeldumise alust.

MaaPS § 55 lõike 3 punkt 1 sätestab, et kaevandamisloa andmisest võib keelduda, kui taotlejale on määratud rohkem kui üks karistus kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest ja selle andmed ei ole karistusregistrist kustutatud. Keeldumise alus on kontrollitud menetluse käigus. EMG Karjäärid Osaühing ei ole seisuga 11.12.2024 karistusregistrisse kantud kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest. Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 3 punkti 1 kohast keeldumise alust.

Maavara kaevandamiseks ja töötlemiseks kasutatava maa katastriüksuse sihtotstarve määramise ja muutmise nõuded on sätestatud maakatastriseaduses.

3.3. Kõrvaltingimuste seadmine

HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutlusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutlusõigust tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutlusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lõige 2). MaaPS § 56 lõike 1 punkti 9 kohaselt märgitakse kaevandamisloale meetmed, mis seatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest tuleneva keskkonnahäiringu vähendamiseks. Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele. Kõrvaltingimused ja seirevajadused sätestatakse keskkonnaloa eriosades vastavalt asjakohasusele.

3.3.1. Kohaliku omavalitsuse üksuse esitatud tingimused

Kuusalu Vallavalitsus nõustus 20.06.2024 korraldusega nr 168, loa andmisega järgmisel tingimusel: *Lisada kaevandamisloale kõrvaltingimus, mis sätestab, et enne Huntaugu VIII liivakarjääris kaevandamistegevuse alustamist tuleb alustada mõne Huntaugu piirkonda jääva kaevandamisala korrastamisega.*

EMG Karjäärid OÜ esitas Keskkonnaametile 25.06.2024 kirja (KOTKAS 25.06.2024 nr DM-126485-8), milles märkis, et nõustub kohaliku omavalitsuse poolt seatud tingimustega. Kõrvaltingimuste täpne sõnastus on määratud käesoleva korralduse punktis 3.3.3.

3.3.2. KMH-s esitatud keskkonnameetmed

Huntaugu VIII liivakarjääri kaevandamise loa taotluse keskkonnamõju hindamise aruanne kiideti heaks Keskkonnaameti 14.08.2023 kirjaga nr 6-3/23/3964-11. Keskkonnahäiringute vältimiseks ja leevendamiseks esitati KMH-s järgmised keskkonnameetmed, millega tuleb loa andmisel arvestada:

1. Vaidluste vältimiseks tuleb Külmaallika küla Nõmme, Uuenõmme ja Sõrenõmme katastriüksuste kaevudes seirata veetasemeid enne kaevandamise algust ja selle perioodil. Seirega tuleb alustada koheselt pärast loa väljastamist. Seire sagedus kaevandamisloa väljastamisest kuni veealuse varu väljamiseni üks kord kvartalis ning pärast veealuse varu väljamisega alustamist üks kord kuus. Seire lõppeb ala korrastamisega. Seiret on võimalik läbi viia ka kasutades veetaseme andurit. Seireandmed esitada Keskkonnaametile.
2. Juhul kui Huntaugu VIII mäeeraldisel kaevandamisest tingituna alaneb veetase Külmaallika küla puurkaevudes sellisel määral, et vajalik on veetõsteseadmete ümberseadistamine või pumba asendamine,
3. Mürast tingitud häiringu vähendamiseks tuleb rajada mäeeraldise lääne- ja loodeossa minimaalselt 3 m kõrgused müratõkkevallid.
4. Vältimaks metsalinnustiku häirimist tuleb raie planeerimisel arvestada kevadsuvisel raierahuperioodiga (enamikel aastatel 15.03 kuni 31.07).

5. Võimaliku müra mõju leevendamiseks kassikakule ja metsisele ei ole lubatud mürarikaste tööde (nii kaevandamise kui ka ettevalmistavate tööde (raadamine, väljaveoteede rajamine) tegemine perioodil 01.02-15.06. Kui Huntaugu VIII mäeeraldise tööala on liikunud mäeeraldise idaservast 110 m kaugusele lääne poole, ei ole ajaline piirang enam vajalik.
6. Täiendavad vibratsioonimõõtmised tuleb teha juhul kui kaevandamisega jõutakse Sörenõmme katastriüksusel asuvast elamust 300 m kaugusele või kaebuste põhisel.
7. Ettevaatusprintsipi järgides ei tohi kivisisaliku talvitumise häirimise vältimiseks alustada uue tööala kaevandamisel mäetöödega alates 15.10 kuni lindude pesitsusaja alguseni (mis olenevalt asukohast mäeeraldisel on kassikaku ja metsise puhul alates 01.02 või laiemalt metsalindude jaoks mõeldud pesitsusrahu alates 15.03).
8. Ala korrastamisprojekt koostada kaevandamise algupoolel ning tehniliste takistuste puudumisel ette näha ala korrastamine etapiviisiliselt. tehniliste takistuste puudumisel tuleb rakendada järkjärgulist ala korrastamist.
9. Korrastamisprojekti koostamisse tuleb kaasata kivisisaliku ekspert ja ökoloog, saavutamaks tulemus, mis rahuldab erinevaid liike, arvestab piirkonna elustikuga ning looks lisandväärtust rohevõrgustikule.
10. Kaevevälja tehnilise korrastamise töödega tuleb alustada kaevandamise ajal.
11. Korrastamisprojekti koostamisse tuleb kaasata kivisisaliku ekspert. Karjääri korrastamisega on otstarbekas ala kujundada mitmekesise ökosüsteemiga koos erinevate elupaikadega (sh kivisisalik) ja mitmekesise maastikuga, et see oleks sobilik erinevatele liikidele.

3.3.3 Keskkonnaloale kantavad kõrvaltingimused

Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele. Samuti arvestatakse kohaliku omavalitsuse ja Transpordiameti, Telia Eesti AS-i ja AS-i Gaasivõrk poolt esitatud tingimusega.

Keskkonnaamet hindas 2025. aasta maikuu ümber metsise Völlaskatku elupaika tunnusega KLO9101732. Tulenevalt ümber hindamisest asub Huntaugu VIII liivakarjäär alates 14.05.2025 väljaspool metsise Völlaskatku elupaika (tunnus: KLO9101732), ent asub nimetatud elupaiga 1 km puhveralal. Metsise püsielupaika jääb ka I. kaitsekategooria kaitsealuse liigi, kassikaku elupaik on, milles tulenevalt muutis Keskkonnaamet kaitsealuste liikidega seotud kõrvaltingimusi.

Tulenevalt eelnevast lisatakse keskkonnaloale järgmised kõrvaltingimused:

1. Vaidluste vältimiseks tuleb Külmaallika küla Nõmme, Uuenõmme ja Sörenõmme katastriüksuste kaevudes seirata veetasemeid enne kaevandamise algust ja selle perioodil. Seirega tuleb alustada koheselt pärast loa väljastamist. Seire sagedus kaevandamisloa väljastamisest kuni veealuse varu väljamiseni üks kord kvartalis ning pärast veealuse varu väljamisega alustamist üks kord kuus. Seire lõppeb ala korrastamisega. Seiret on võimalik läbi viia ka kasutades veetaseme andurit. Seireandmed esitada Keskkonnaametile.
2. Juhul kui Huntaugu VIII mäeeraldisel kaevandamisest tingituna alaneb veetase Külmaallika küla suurkaevudes sellisel määral, et vajalik on veetõsteseadmete ümberseadistamine või pumba asendamine, lasub see ülesanne kaevandajal.

3. Mürast tingitud häiringu vähendamiseks tuleb rajada mäeeraldise lääne- ja loodeossa minimaalselt 3 m kõrgused müratõkkevallid.
4. Vältimaks metsalinnustiku häirimist tuleb raie planeerimisel arvestada kevadsuvisel raierahuperioodiga (enamikel aastatel 01.02 kuni 31.07).
5. Võimaliku müra mõju leevendamiseks kassikakule ja metsisele ei ole lubatud mürarikaste tööde (nii kaevandamise kui ka ettevalmistavate tööde (raadamine, väljaveoteede rajamine) tegemine) perioodil 01.02-31.05.
6. Täiendavad vibratsioonimõõtmised tuleb teha juhul kui kaevandamisega jõutakse Sõrenõmme katastriüksusel asuvast elamust 300 m kaugusele või kaebuste põhisel.
7. Ettevaatusprintsipi järgides ei tohi kivisisaliku talvitumise häirimise vältimiseks alustada uue tööala kaevandamisel mäetöödega alates 15.10 kuni lindude pesitsusaja alguseni (mis tulenevalt kassikaku ja metsise elupaigast on 01.02).
8. Ala korrastamisprojekt koostada kaevandamise algupoolel ning tehniliste takistuste puudumisel ette näha ala korrastamine etapiviisiliselt. tehniliste takistuste puudumisel tuleb rakendada järkjärgulist ala korrastamist.
9. Korrastamisprojekti koostamisse tuleb kaasata kivisisaliku ekspert ja ökoloog, saavutamaks tulemus, mis rahuldab erinevaid liike, arvestab piirkonna elustikuga ning looks lisandväärtust rohevõrgustikule.
10. Kaevvälja tehnilise korrastamise töödega tuleb alustada kaevandamise ajal.
11. Korrastamisprojekti koostamisse tuleb kaasata kivisisaliku ekspert. Karjääri korrastamisega on otstarbekas ala kujundada mitmekesise ökosüsteemiga koos erinevate elupaikadega (sh kivisisalik) ja mitmekesise maastikuga, et see oleks sobilik erinevatele liikidele.
12. Enne Huntaugu VIII liivakarjääris kaevandamistegevuse alustamist tuleb alustada mõne Huntaugu piirkonda jääva kaevandamisala korrastamisega.
13. Riigitee 11105 Kiiu-Soodla kaitsevööndi kasutamiseks rajatakse maavara väljaveotee Huntaugu VIII liivakarjäärist vastavalt EHS § 70 lg 3 Sideehitise ja selle kaitsevööndis tegutsemiseks tuleb arvestada sideehitise haldaja poolt seatud tingimustega. Enne mäeeraldise teenindusmaale gaasitorustikuga ristuva tee projekteerimisega alustamist tuleb küsida AS-lt Gaasivõrk täiendavad tehnilised tingimused gaasitorustiku täiendavaks kaitsmiseks.
14. Enne gaasitorustiku täiendavat kaitsmist ei tohi gaasitorustiku kaitsevööndis sõita rasketehnikaga.

3.4. Avalikustamise käigus esitatud ettepanekute ja vastuväidete kaalumine

Taotluse avalikustamise käigus teatas Kuusalu Vallavalitsus 20.06.2024 korralduses nr 168 tingimuslikust nõustumisest, mis sätestab, et enne Huntaugu 8 liivakarjääris kaevandamistegevuse alustamist tuleb alustada mõne Huntaugu piirkonda jääva kaevandamisala korrastamisega.

EMG Karjäärid OÜ esitas Keskkonnaametile 25.06.2024 kirja (KOTKAS 25.06.2024 nr DM-126485-8), milles märkis, et nõustub kohaliku omavalistuse poolt seatud tingimustega.

Keskkonnaamet saatis keskkonnaloa nr KL-521451 andmise otsuse ja loa eelnõu arvamuse avaldamiseks menetlusosalistele 11.02.2025 kirjaga nr DM-126485-11. Avalikustamise käigus esitati järgmised seisukohad:

EMG Karjäärid OÜ esitas Keskkonnaametile 11.02.2025 kirja (KOTKAS 11.02.2025 nr DM-126485-12), milles märkis, et nõustub keskkonnaloa otsuse ja loa eelnõudega ning nendes sätestatud kõrvaltingimustega.

Kuusalu Vallavalitsus esitas Keskkonnaametile 20.02.2025 kirja (KOTKAS 20.02.2025 nr DM-126485-14), milles märkis, et Kuusalu Vallavalitsusel ei ole vastuväiteid Huntaugu VIII liivakarjääri keskkonnaloa eelnõu osas.

Maa- ja Ruumiamet esitas Keskkonnaametile 20.02.2025 kirja (KOTKAS 21.02.2025 nr DM-126485-15), milles märkis, et Maa- ja Ruumiamet täiendavaid ettepaekuid ja vastuväiteid Huntaugu VIII liivakarjääri eelnõule ei esita.

Gaasivõrk AS esitas Keskkonnaametile 03.03.2025 kirja (KOTKAS 03.03.2025 nr DM-126485-16), milles märkis, et kinnistul Kolga metskond 59 (tunnus: 35201:003:0220), paikneb AS-le Gaasivõrk kuuluv C-kategooria gaasitorustik. Gaasitorustiku kaitsevöönd on 2 meetrit gaasitorustiku seinast. Olemasolev gaasitorustik on läbimõõduga 219. Olemasoleva gaasitorustiku täpsusklass on kuni 10 meetrit. Enne projekteerimist on vaja taotleda AS-lt Gaasivõrk projekteerimistingimusi projekteerimise planeerimiseks gaasipaigaldise kaitsevööndis. Puuraukude ja kaevandite planeerimisel ei tohi tegevus ulatuda AS Gaasivõrk gaasipaigaldise kaitsevööndisse. Enne puuraukude ja kaevandite teostamist kutsuda kohale AS Gaasivõrk järelevalve esndaja gaasitorustiku asukoha täpsustamiseks, selleks saata email aadressile: avarii@gaas.ee

Keskkonnaamet kavandab 13. täiendavaks kõrvaltingimuseks määrata järgmise tingimuse: Riigitee 11105 Kiiu-Soodla kaitsevööndi kasutamiseks rajatakse maavara väljaveotee Huntaugu VIII liivakarjäärist vastavalt EhS § 70 lg 3. Sideehitise ja selle kaitsevööndis tegutsemiseks tuleb arvestada sideehitise haldaja poolt seatud tingimustega. Enne mäeeraldise teenindusmaale gaasitorustikuga ristuva tee projekteerimisega alustamist tuleb küsida AS-lt Gaasivõrk täiendavad tehnilised tingimused gaasitorustiku täiendavaks kaitsmiseks.

Seega on Keskkonnaameti hinnangul tingimusega nr 13 juba AS Gaasi seatud nõuded kirjeldatud, mistõttu antud tingimust ei täiendata.

Tulenevalt 2025. aasta maikuus kaitsealuste liikide elupaikade muutumisega taotletaval Huntaugu VIII mäeeraldisel täiendas Keskkonnaamet antava keskkonnaloa nr KL-521451 andmise otsuse ja loa eelnõusid. Keskkonnaamet saatis keskkonnaloa nr KL-521451 uuendatud andmise otsuse ja loa eelnõu arvamuse avaldamiseks menetlusosalistele 22.05.2025 kirjaga nr DM-126485-18

02.06.2025 (KOTKAS nr 126485-19) esitas kohalik elanik lisaküsimusi muutunud eelnõude kohta, millele Keskkonnaamet vastas kirjaga nr DM-126485-23.

31.05.2025 ja 11.06.2025 avaldasid kaks kohaliku elaniku arvamust, et nemad soovivad asja arutamiseks avaliku arutelu (registreeritud KOTKAS nr DM-126485-20 ja DM-126485-21). Keskkonnaamet kuulutas välja Huntaugu VIII liivakarjääri keskkonnaloa andmise otsuse eelnõu

avaliku arutelu 19.06.2025 kirjaga nr DM-126485-22. Avalik arutelu toimus 01.07.2025 kell 17:30 taotletavast Huntaugu VIII liivakarjäärist vahetult põhja poole jäävas Huntaugu V liivakarjääris (aadress: Külmaallika küla, Kuusalu vald, katastriüksus: Huntaugu liivakarjäär 5, tunnus: 35201:003:0250). 01.07.2025 toimunud arutelul täpsustati üle, mida muudeti viimase eelnõu muutmisega ning korraldati üle loa andmise protsess ning loale seatavad kõrvaltingimused. Arutelu lõpus olid kõik kohalviibijad loa andmisega nõus.

3.5. Otsekohalduvad nõuded

Keskkonnaloaga kaasnevad käitajal õigusaktidest tulenevad õigused ja kohustused. Ettevõtte peab järgima AÕKS, JäätS, VeeS, MaaPS ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et õigusaktidest tulenevaid otsekohalduvaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda keskkonnaloale. Olulisemad keskkonnavalused kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis „Loa omaja meelepea“. Kohustused on leitavad Keskkonnaameti kodulehe aadressilt: <https://www.keskkonnaamet.ee/keskkonnakasutus-kiirus/keskkonnakaitseluba/loa-omaja-meelespea>.

[2] Lõhmus A. 2016. Metsise elupaigakvaliteeti määravate tegurite kompleksuuring. RMK http://media.rmk.ee/files/Rakendusuuuringu%20lopparuanne_Metsis.pdf

[3] Lõhmus, A., Leivits, M., Põterhofs, E., Zizas, R., Hofmanis, H., Ojaste, I., Kurlavičius, P. 2017. The capercaillie (Tetrao urogallus): an iconic focal species for knowledge-based integrative management and conservation of Baltic forests. Biodiversity and Conservation 26:1–21. <https://doi.org/10.1007/s10531-016-1223-6>

[4] Ojaste, I. 2021. Metsise telemetriaauuring 2014-2020. Eesti Ornitoloogiaühing. Lk. 1-61+lisad.

[5] Leivits, M. 2021. Prioriteetsed ja kaitset vajavad metsise elupaigad Eestis. Zonation analüüs. Keskkonnaameti tellitud töö "Metsise elupaikade kaitstuse, sh kavandatavate püsielupaikade otstarbekuse ning püsielupaikade kaitsekorra muutmise ekspertiis" osaruanne. Lk 1-53 + Lisad. Kättesaadav: <https://lva.eelis.ee/GetFile.aspx?id=842736996>

[6] Lõhmus, A., Pass, E., Pensa, M. 2023. Distribution of grouse and their predators in peatland forest landscapes: A case for ecological integrity. Forest Ecology and Management 546: 121332. <https://doi.org/10.1016/j.foreco.2023.121332>.

[7] Tilgar, V. & Ojaste, I. 2024. Mõju metsise sigimiskäitumisele. SA KIK projekti RE.4.06.22-0068 aruanne. Eesti Ornitoloogiaühing. Lk 1-17. <https://lva.eelis.ee/GetFile.aspx?id=-2122747664>

[8] Mürarohkes loetakse kaevandustegevust, millega kaasneb liigi elupaigas (metsise puhul eelkõige mängupaigas) mürafooni tõus > 10 db võrreldes enne kaevandamise alustamist oleva tasemega (Tilgar & Ojaste 2024)

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)

Siret Punnisk

juhataja

maapõuebüroo

Lisad:

1. Keskkonnaluba
2. Huntaugu VIII Mäeeraldise plaan
3. Huntaugu VIII Geoloogilised läbilõiked
4. Huntaugu VIII Korrastatud maa plaan

Teadmiseks: Anija Vallavalitsus, AS Gaasivõrk, Eesti Geoloogiateenistus, Kuusalu Vallavalitsus, Riigimetsa Majandamise Keskus, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet, Telia Eesti AS, Transpordiamet

Jürgen Ojangu

vanemspetsialist

maapõuebüroo